

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Тези

**77-ї наукової конференції професорів,
викладачів, наукових працівників,
аспірантів та студентів університету**

ТОМ 2

16 травня – 22 травня 2025 р.

РОЗВИТОК ЕЛЕКТРОННИХ ГРОШЕЙ ТА ПЛАТІЖНИХ СИСТЕМ В УКРАЇНІ

Сучасний бізнес швидко змінює традиційні форми розрахунків і переміщується в Інтернет. Це сприяє появі та розвитку електронних платіжних систем, які базуються на новій формі грошей – електронних грошах. В Україні цей ринок ще формується, що пояснюється слабким розвитком інформаційних технологій і нормативно-правової бази. Однак, у найближчі роки очікується їх активний розвиток. Метою дослідження є аналіз сучасного стану систем електронних грошей, визначення їх сутності, переваг і недоліків, а також перспектив їх розвитку в Україні.

Електронні гроші (electronic money, e-money) є однією з найважливіших економічних категорій сучасної науки про гроші, банки і кредит. В середині 90-х років вони почали активно вводитися в обіг електронними розрахунково-платіжними системами та іншими комерційними структурами, що функціонують в глобальній мережі Інтернет в режимі реального часу (on-line).

Положення встановлює вимоги Національного банку України до суб'єктів здійснення випуску, обігу та погашення електронних грошей, а також до систем електронних грошей в Україні.

Норми Положення розроблені з урахуванням вимог Директиви Європейського Парламенту та Ради Європи 2009/110/ЄС від 16.09.2009 про започаткування та здійснення діяльності емітентів електронних грошей, а також пруденційний нагляд за такою діяльністю.

Положенням, зокрема визначено, що електронні гроші – одиниці вартості, які зберігаються на електронному пристрої, приймаються як засіб платежу іншими, ніж емітент, особами і є грошовим зобов'язанням емітента.

З 24 лютого 2022 року Національний банк тимчасово призупинив операції з випуску та розповсюдження електронних грошей, поповнення електронних гаманців електронними грошима (постанова Правління Національного банку України від 24 лютого 2022 року № 18 “Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану” (зі змінами).

Основна перевага електронних грошей перед звичайними безготівковими розрахунками – надзвичайно низька вартість транзакцій, особливо внутрішніх. До переваг електронних грошей можна також віднести – анонімність їхнього використання, порівнянна з наявними засобами, а також дуже просте входження в систему. Обзавестися смарт-

картою і одержувати чи відправляти платежі можна практично миттєво. Це перевага в основному і привела до широкого поширення електронних грошей, у тому числі й в Україні. Ще одна значима перевага електронних грошей у тім, що майже всі операції з ними відбуваються в режимі онлайн, і займають дуже мало часу. Час здійснення зовнішніх платежів визначається тільки швидкістю роботи платіжної системи.

В Україні електронні гроші займають особливе положення, тому що в зв'язку з дуже низьким рівнем поширення персональних банківських послуг на сучасний момент, електронні гроші є єдиним використовуваним способом безготівкових розрахунків для дуже великої кількості людей.

Електронні платіжні системи в Україні проходять бурхливий процес зростання. Їх налічується близько десяти, але найактивніші – Web-Money Transfer та Інтернет Електронні. Електронні гроші системи Web-Money Transfer приймають 300 інтернет-магазинів, а розрахунки у системі Інтернет.Гроші виконують понад 90 інтернет-магазинів.

Система Webmoney Transfer створювалася спеціально для мережі Інтернет, вона має універсальну гнучку структуру, що забезпечує роботу з будь-якими товарами. Надає можливість будь-якому користувачеві мережі Інтернет здійснювати безпечні готівкові розрахунки в реальному часі. Клієнтами системи є продавці і покупці товарів і послуг. За допомогою WebMoney Transfer можна здійснювати миттєві транзакції, пов'язані з передачею майнових прав на будь-які online-товари і послуги, створювати власні web-сервіси і мережеві підприємства, проводити операції з іншими учасниками, випускати і обслуговувати власні інструменти.

Але ці гроші мають певні недоліки, що впливають з їхніх переваг. Основний недолік полягає в тому, що емісія електронних грошей гарантується винятково емітентом, держава не дає ніяких гарантій збереження їхньої платоспроможності. Це приводить до того, що електронні гроші не рекомендується використовувати для здійснення великих платежів, а також для нагромадження істотних сум протягом тривалого часу. Тобто електронні гроші в першу чергу платіжний, а не накопичувальний засіб. Інший недолік у тім, що електронні гроші існують тільки в рамках тієї системи, у рамках якої вони емітовані. Крім того, електронні гроші не є загальноприйнятим платіжним засобом, обов'язковим до прийому. Переказ засобів з однієї системи електронних грошей в іншу може бути досить незручною і дорогою операцією, подібний переказ обходиться істотно дорожче, ніж переказ усередині системи. Ще одна серйозна проблема – шахрайство. Власники часто помічають пропажу грошей не відразу, тому у шахраїв залишається достатньо часу, щоб використовувати картку.

Література:

1. [Електронні гроші та виконання платіжних операцій з ними URL: https://bank.gov.ua/ua/news/all/elektronni-groshi-ta-vikonannya-platijnih-operatsiy-z-nimi-stvoreno-noviy-poryadok](https://bank.gov.ua/ua/news/all/elektronni-groshi-ta-vikonannya-platijnih-operatsiy-z-nimi) (дата звернення: 02.04.2025)

2. [Електронні гроші та електронні платіжні системи в Україні URL: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/11167/1/%D0%95%D0%BB%D0%B3%D1%80%D0%BE%D1%88%D1%96.PDF](http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/11167/1/%D0%95%D0%BB%D0%B3%D1%80%D0%BE%D1%88%D1%96.PDF) (дата звернення: 02.05.2025)

3. [Електронні гроші: види цифрових грошей, переваги та недоліки інтернет-грошей URL: https://rates.fm/ua-uk/payment-systems/elektronni-groshi-sutnist-vidi-perevagi-ta-nedoliki-internet-groshej/](https://rates.fm/ua-uk/payment-systems/elektronni-groshi-sutnist-vidi-perevagi-ta-nedoliki-internet-groshej/) (дата звернення: 02.05.2025)

УДК 338.24:330.342:355.02

*А.С. Бадула, К.В. Лісконог, студентки групи 201-ЕО
Науковий керівник – А.Д. Глушко, к.е.н., доцент
Національний університет
«Полтавська Політехніка імені Юрія Кондратюка»*

ВПЛИВ ВОЄННИХ РИЗИКІВ НА ЕКОНОМІЧНУ БЕЗПЕКУ БІЗНЕСУ

Повномасштабна війна в Україні суттєво змінила умови ведення бізнесу, поставивши під загрозу його економічну безпеку. Воєнні ризики несуть серйозні загрози для підприємств – від руйнування інфраструктури до втрати покупців і проблем із логістикою. У таких умовах здатність бізнесу адаптуватися до нових викликів стає ключовим чинником його стійкості та подальшого розвитку.

Уряд України відносить до воєнних ризиків ті страхові випадки, які є поширеними в міжнародній практиці та можуть виникнути на території країни, зокрема: «воєнний конфлікт, включаючи війну або збройний конфлікт, збройна агресія, бойові дії, масові заворушення; насильницька зміна чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади; терористичні акти або диверсії; окупація, анексія» [1].

Найбільшим воєнним ризиком для підприємств є фізичне знищення або пошкодження інфраструктури та майна через бойові дії. Ракетні обстріли, бомбардування та артилерійські атаки руйнують виробничі приміщення, склади, логістичні центри та транспортні шляхи. Це не лише зупиняє діяльність бізнесу, а й завдає значних фінансових втрат, ускладнює доступ до ринків і затримує відновлення після війни.

Попри тривалу війну, більшість компаній продовжують працювати та зберігати свою присутність на українському ринку. Згідно з даними Європейської Бізнес Асоціації, 77% продовжать працювати в Україні, незалежно від того, чи завершаться цього року бойові дії. Інші 19% поки не мають однозначної відповіді, і тільки 4% припускають, що в разі